

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Изх.№

230/2010
София, 22. 06. 2010г.

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

Относно: АКТИВИЗИРАНЕ РАБОТАТА НА ПРОКУРАТУРИТЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО, ПРЕДВИДЕНО В член 83а – чл.83е от ЗАНН

През 2005 г., чрез новите разпоредби на чл.83а – чл.83е, в ЗАНН е създадена специална процедура за налагане на имуществена санкция на юридическите лица, които са се обогатили или биха се обогатили от дефинитивно изброени престъпления. Процедурата цели да се предотврати и ограничи възможността юридически лица да извличат облаги от престъпна дейност на лица, свързани с тях.

Инспекторатът на Висшия съдебен съвет е констатирал, че през 2009 г. производства по чл.83а – чл.83е от ЗАНН не са образувани в проверените окръжни съдилища. С оглед законовата уредба, прокурорите са тези, които са длъжни да инициират и участват в производство по чл.83а – чл.83е от ЗАНН при наличие на законовите основания.

Настоящите указания на основание чл.138, т.1 и т.4 от Закона за съдебната власт целят активизиране работата на прокурорите по прилагането на чл.83а – чл.83е от ЗАНН в следните насоки:

I. Задължения на прокурора, наблюдаващ досъдебното производство:

1. Преценката за наличието на предпоставки за налагане на имуществена санкция на юридически лица съобразно чл.83а от ЗАНН, е задължение на прокурора; наблюдаващ досъдебното производство, образувано за някое/някои от изброените престъпления в чл.83а, ал.1 от ЗАНН.

В тези случаи наблюдаващият прокурор преценява налице ли са данни за получена неправомерна облага от юридическо лице, както и налице ли е възможност юридическото лице да се обогати в резултат на извършеното престъпление, за което е образувано досъдебното производство. В тази връзка възможността за обогатяване на ЮЛ следва да се преценява винаги при случаите на опит или приготвяне за

извършване на престъпно деяние, когато те са наказуеми при изброените състави на престъпления в ал.1 на чл.83а от ЗАНН.

Едновременно с това, и в случаите, когато не се налага с оглед характера на извършеното престъпление и нуждите на наказателното производство, наблюдаващият прокурор е длъжен да изследва в хода на досъдебното производство качеството на участващите в престъпната дейност лица, съобразно изискванията на чл. 83а, ал.1, т.1 – т.4 от ЗАНН.

В хода на досъдебното производство се събират и всички доказателства относно вида на облагата – имуществена и неимуществена, както и нейния размер.

2. Разпоредбата на чл.83б ЗАНН (създадена преди влизане в сила на АПК), предвижда внасянето на предложението в окръжен съд. С оглед съществуващата законова уредба са възможни две различни становища относно подсъдността, всяко от което има своите аргументи. Процесуалният способ, за намиране на еднозначен отговор относно подсъдността, е създаването на съдебна практика чрез приложение на чл.83б от ЗАНН.

В чл.135 от АПК е посочен изчерпателно редът за решаване на всички спорове за подсъдност. Независимо дали в окръжен или административен съд бъде внесено предложението на прокурора по чл.83б от ЗАНН, произнасянето на специалния състав по чл.135 ал.4 от АПК относно компетентния съд обуславя законосъобразността на съдебния акт в производството по чл.83а и следв. от ЗАНН.

Предвижданото възникване и решаване на спор за подсъдност не следва да е предпоставка да не се изпълнява настоящето Указание за приложение на чл.83а и сл. от ЗАНН. Всеки прокурор разполага с възможността по вътрешно убеждение да приложи закона в частта за подсъдността по чл.83б от ЗАНН.

3. Наличието на гореизложените две становища относно компетентния съд по чл.83б от ЗАНН и липсата на съдебна практика предполагат необходимостта административният ръководител на съответната окръжна прокуратура да прецени на кой прокурор да възложи работата по производството по чл.83а и следв. от ЗАНН.

В своята преценка административният ръководител се ръководи от конкретната натовареност на прокурора, наблюдаващ досъдебното производство и на останалите прокурори, включително от административните отдели.

4. При констатиране на обстоятелства по чл.83а ЗАНН във връзка с т.1 от настоящите Указания, наблюдаващият досъдебното производство прокурор в съответната районна или окръжна прокуратура уведомява писмено административния си ръководител. Административният ръководител на районната прокуратура следва веднага да изпрати по компетентност материалите на административния ръководител на окръжната прокуратура.

В случаите, когато административният ръководител на окръжна (градска) прокуратура възложи инициране и участие в производството по чл.83а и следв. от ЗАНН на прокурор от окръжната прокуратура, който не е наблюдаващ досъдебното производство, съответният наблюдаващ прокурор от районна или окръжна прокуратура му изпраща копие от внесения в съда обвинителен акт или от постановлението, издадено на някое от основанията в чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК, както и заверени копия от относимите доказателствени материали по наказателното производство. Тези два акта представляват абсолютната процесуална предпоставка за образуване на производство по реда на чл.83б от ЗАНН.

Независимо от възможността за служебен институционален контрол и отмяна на постановленията за отказ да се образува досъдебно производство и на постановленията за прекратяване на досъдебно производство, чл.83б от ЗАНН се прилага, след като е изтекъл срокът по чл.243 ал.3 от НПК.

II. Задължения на прокурора в производството по чл.83а и следв. от ЗАНН:

1. Прокурорът от съответната окръжна (градска) прокуратура на когото административният ръководител е възложил инициране и участие в производство по чл.83а и следв. от ЗАНН, извършва въз основа на собствена преценка проверка на всички относими обстоятелства и доказателства, съдържащи се в образуваното наказателно производство. Въз основа на вътрешното си убеждение изготвя предложение по смисъла на чл.83б, ал.2 до компетентния първоинституционален съд или с постановление отказва да изготви такова предложение.

Както предложението до съда за образуване на производство по чл.83а от ЗАНН, така и постановлението за отказ да бъде изготвено такова, следва да бъдат мотивирани, като съдържат съображения във връзка с посочените изисквания в чл.83б, ал.2, т.1-т.8 от ЗАНН, както и с оглед на качествата на лицето по смисъла на чл.83а, ал.1 т.1-т.4 от ЗАНН и връзката на тези лица с извършителя на престъплението и неговите подбудители и/или помагачи.

Отказът на прокурора да бъде внесено предложение в съда подлежи на задължителен институционален контрол. Постановлението за отказ да се изготви мотивирано предложение по чл.83б от ЗАНН се изпраща служебно за институционален контрол на съответната апелативна прокуратура.

На ЮЛ се изпраща препис единствено от предложението в случаите, когато такова е внесено в съда в съответствие с чл.83б, ал.3 от ЗАНН.

2. Изложените съображения в мотивираното предложение на прокурора по смисъла на чл.83б, ал.2, т.1-т.8 във връзка с чл.83а, ал.1 т.1-т.4 от ЗАНН, следва да съдържат и анализ на обстоятелствата, свързани с изискванията, които чл.83д, т.1 – т.4 от ЗАНН възлага на съда с оглед

съдържанието на постановеното съдебно решение. Това предполага в изброените в тази разпоредба четири насоки да бъде изложено аргументирано становище на прокурора в предложението му до съда въз основа на обстоятелствата по конкретния случай.

При излагане на становището по т.1 на чл.83д от ЗАНН, прокурорът следва в случаите, когато юридическото лице не е получило неправомерната облага, да изложи мотивирани съображения за наличието на доказателства относно възможността ЮЛ да се обогати от съответната престъпна дейност, съобразно предвидената в чл.83а, ал.1, втора хипотеза от ЗАНН. Същата предвижда налагането на имуществена санкция на ЮЛ и при наличие на възможност за обогатяването му, когато са налице всички останали предпоставки, посочени в разпоредбата на чл.83б от ЗАНН, както и когато са налице връзките, изрично посочени в т.2 и т.3 на чл.83д от ЗАНН.

За изясняване размера на облагата, ако е имуществена, прокурорът, преди внасяне на предложението, може да изисква назначаване на експертиза.

3. Прокурорът може да събира на основание чл.145 от ЗСВ допълнителни доказателства, когато те са свързани с изясняване на всички обстоятелства, посочени в чл.83б, т.1-т.8 от ЗАНН и с качеството на лицето, съобразно изискванията на чл.83а, ал.1, т.1 – т.4 от ЗАНН, ако намери, че те не са изяснени или са недостатъчни, с изключение на следните обстоятелства:

- установяване извършването на престъпление/я съобразно чл.83а, ал.1 от ЗАНН,
- описанието на престъплението,
- обстоятелствата, при които е било извършено,
- наличието на основания за отказ да се образува наказателно производство по смисъла на чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК във връзка с чл.83б, ал.1 т.2, б."а"-б."г" от ЗАНН.

По тези обстоятелства обвинителният акт, респ. постановлението за отказ да се образува наказателното производство на основание чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК, са задължителни.

4. Когато прокурорът изготвя предложение до съда за производство по чл.83а от ЗАНН при условията на чл.83б, ал.1, т.2 от ЗАНН, т.е. при наличие на прокурорско постановление за отказ да се образува наказателно производство на някое от основанията, посочени в чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК, преди внасянето на предложението в първоинстанционния съд, прокурорът предявява иск пред гражданския съд на основание чл.124, ал.5 от ГПК, с оглед на хипотезата за прекратено наказателно производство на някое от основанията по чл.24, ал.1, т.2-т.5 от НПК, във връзка с чл.83е, ал.1 от ЗАНН, за установяване на престъпно обстоятелство от значение за производството по чл.83а от ЗАНН.

Заедно с доказателствата по внесеното пред съда предложение за образуване на производство по чл.83а по реда на чл.83б от ЗАНН, прокурорът представя и доказателства за всящо наказателно производство, респ. за образуваното съдебно производство по реда на чл.124, ал.5 от ГПК в хипотезата на чл.83б, ал.1, т.2 от ЗАНН, като иска от съда да се произнесе с определение, с което:

- да бъде образувано производство по чл.83а ЗАНН по реда на чл.83б и следв. от ЗАНН;

- да допусне и приеме представените доказателства към внесеното от прокурора предложение;

- да се произнесе по исканията на прокурора за събиране на нови доказателства и назначаване на вещо лице;

- след събиране на всички доказателства, в случаите на всящо наказателно производство или всящо производство по установителен иск заведен по реда на чл.124, ал.5 от ГПК, да се произнесе за спиране на производството по чл.83а от ЗАНН до влизане в сила на присъдата по образуваното наказателно производство, респ. на решението по предявения установителен иск по образуваното производство на основание чл.124, ал.5 от ГПК във връзка с чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК.

Във всички случаи при всящо наказателно производство или установителен иск по реда на чл.124, ал.5 от ГПК, прокурорът, участващ в производството по чл.83а и следв. от ЗАНН, преценява необходимостта от събиране на нови относими доказателства, имащи значение за изясняване на посочените въпроси в чл.83д, т.1 – т.4 от ЗАНН, или поставяне на допълнителна задача на вещо лице за установяване размера на имуществената облага, като с оглед на това съответно прави искания за възобновяване на производство по ЗАНН и евентуалното му спиране отново, до окончателното влизане в сила на присъдата по образуваното наказателно производство, респ. на решението по предявения установителен иск по образуваното производство на основание чл.124, ал.5 от ГПК във връзка с чл.24, ал.1, т.2 – т.5 от НПК.

В тези случаи прокурорът е необходимо да има предвид следното:

- ГПК не предвижда срок за спиране на делото, няма ограничение колко пъти ще бъде спирано делото на основание чл.229, ал.1, т.4 от ГПК.

- Възобновяването на производството се извършва служебно или по искане на страните на основание чл.230, ал.1 от ГПК.

- Производството по чл.83а от ЗАНН е особено производство, като не е предвидена давност за налагане на имуществените санкции по чл.83а от ЗАНН. Налагането на имуществена санкция по чл.83а от ЗАНН не е административнонаказателно преследване, не е предпоставено от извършване на административно нарушение и не се прилагат чл.34 от ЗАНН и чл.11 от ЗАНН във връзка с чл.80, ал.1, т.5 и чл.81, ал.3 от НК.

В случаите на производство по реда на чл.83б, ал.1 от ЗАНН, спряно до окончателното произнасяне на съда по наказателното дело, наблюдаващият наказателното производство прокурор от първоинстанционната прокуратура, когато не участва в производството по чл.83а и следв. от ЗАНН, е длъжен в разумен срок от влизането в сила на

постановения от съда акт, писмено да уведоми прокурора, внесъл предложението по чл.83б от ЗАНН в съда, като му изпрати заверено копие от влязлата в сила присъда или друг съдебен акт, с който окончателно е приключило наказателното производство.

5. Участието на прокурор в производството пред съда е задължително (аргумент от разпоредбата на чл.83г ЗАНН).

6. Прокурорът, внесъл предложението в съда по реда на чл.83б от ЗАНН, следва да поиска от съда да приложи разпоредбата на чл.83в, като се съобрази с посочените размери на допустима имуществена санкция по смисъла на чл.83а, ал.1, т.4 в зависимост от характера на облагата на ЮЛ (имуществена или неимуществена), за да обезпечи по реда на ГПК възможността за събиране на имуществената санкция. В тази насока прокурорът събира доказателства за имуществото на ЮЛ, за да може да се извърши обезпечението чрез обезпечителни мерки по чл.397 от ГПК. За целта Прокуратурата е освободена от изискването за представяне на гаранция по обезпечителните производства (чл.391, ал.4 от ГПК).

Прокурорът, който внася искането пред съда по реда на ГПК за определяне на обезпечителната мярка върху имуществената санкция, следва да изложи пред съда обосновани съображения относно размера, в който иска съдът да постанови обезпечителната мярка за имуществената санкция, като изхожда от посочения в чл.83а, ал.1 т.4 ЗАНН допустим размер на имуществена санкция в зависимост от вида на облагата – в рамките до 1 000 000 лв., но не по-малко от стойността на облагата, когато тя е имуществена и в рамките от 5 000 лв. до 100 000 лв., когато облагата няма имуществен характер и размерът ѝ не може да се установи.

В молбата за обезпечение задължително се посочва конкретна обезпечителна мярка. Прокурорът следва да е преценил по отношение на установеното имущество коя е подходящата обезпечителна мярка. Следва да се подчертае, че ако съдът не наложи обезпечителна мярка, се обезсмисля цялото производство по чл.83а от ЗАНН, тъй като се създава възможност генерално да се избегне събирането на имуществената санкция.

7. В ал.5 във връзка с ал.4 на чл.83е от ЗАНН е предвидена възможността подадената срещу съдебното решение въззивна жалба да се разглежда по реда на НПК, като решението на въззивния съд е окончателно. В зависимост от това, кой съд е разгледал предложението по чл.83б от ЗАНН, се определя и въззивната инстанция.

III. Отчитане и контрол на дейността по чл.83а от ЗАНН:

1. В шестмесечните и годишни отчети на административните ръководители на окръжните (градска) прокуратури да бъде включвана информация за образуваните съдебни производства по чл.83а и следв. от

ЗАНН, както и отказите да се образуват такива, съдържаща анализ на тази дейност на прокурорите.

2. Административните ръководители на районни прокуратури в своите отчети включват информация за броя на изпратените по компетентност на окръжна прокуратура писмени уведомления за наличие на обстоятелства по чл.83а от ЗАНН.

3. При анализа на дейността по чл.83а от ЗАНН да се правят и предложения за решаване на констатираните проблеми.

4. В съпътстващите отчетите таблици да се въведат индикатори за отчитане на резултатите от дейността на прокуратурите по чл.83а от ЗАНН, включващи броя на изпратени предложения и образувани производства по реда на чл.83б от ЗАНН, броя на отказите да се образуват такива, както и наложените от съда административно-наказателни санкции.

IV. Административните ръководители на апелативните, военноапелативната, окръжните, военноокръжните и районните прокуратури в страната да организират запознаването на прокурорите с настоящите методически указания и да контролират приложението им.

ГЛАВЕН ПРОКУ
РЕПУБЛИКА БЪ

Чл. 4, т. 1 от Регламент ЕС
2016/679

/Борис Велчев/

